

Vejledning for patienter med tandskader

Ved skader på tænder eller kæber melder sig en række spørgsmål: Er behandling mulig? Hvor lang tid tager det? Er der omkostninger forbundet med behandlingen? Dækker en forsikring sådanne skader? etc. I det følgende søges nogle af disse spørgsmål besvaret.

Skader på mælketænder.

Hyppigst drejer det sig om simpel løsning af en mælketand, men i nogle tilfælde er tanden skubbet ind i kæben.

Er dette tilfældet, kan det blive nødvendigt at fjerne mælketanden for at sikre normal udvikling af den blivende tand, der skal følge efter. Hvis mælketanden ikke er i for nær kontakt med den blivende tand, vil man normalt afvente, at den løsnede tand vokser fast igen, hvilket sker i løbet af nogle uger. I denne periode er det vigtigt, at barnet undgår hårde fødeemner, men kosten behøver ikke være flydende. Brug af sut bør ligeledes begrænses så meget, som det er praktisk muligt.

Mælketænder, der er skubbet ind i kæben, vil i de fleste tilfælde vokse frem igen i løbet af 3-8 uger. I enkelte tilfælde kan der udvikles en akut rodbetændelse omkring en løsnet mælketand. En sådan betændelse vil vise sig ved smerter samt hævelse og rødme omkring den beskadigede tand. Det er vigtigt, at en sådan infektion behandles hurtigt, således at betændelsen ikke griber over på de blivende tænder. Der bør derfor hurtigt søges kontakt med skoletandlæge eller egen tandlæge, således at behandling kan iværksættes.

Beskadigede mælketænder bør i øvrigt kontrolleres efter 1-2 måneder samt 1 år efter ulykkestilfældet for at forebygge beskadigelser af de blivende tandkimer.

Det vil i alle tilfælde være hensigtsmæssigt, at melde et sådant ulykkestilfælde til dit forsikrings-selskab, idet der i enkelte tilfælde optræder skader i det blivende tandsæt, der kan kræve behandling (Se endvidere under forsikring).

Brud på kronen af blivende tænder.

Et sådant brud kan have varierende omfang.

Et brud, der kun omfatter et lille hjørne af emaljen, kræver normalt ikke anden behandling end en let beslibning.

Hvis et brud er mere omfattende og medinddrager tandbenet eller nerven i tanden, kan det være nødvendigt at beskytte tanden med en midlertidig plastbelægning. Det bør undgås at bide direkte af med den beskadigede tand, men i øvrigt kan der indtages normal kost. Hvis plastbelægningen løsnes eller falder af, bør den udbedres, enten af egen tandlæge eller skoletandlæge. Efter nogle uger eller måneder kan tanden bygges op igen med en varig plastfyldning, der "limes" på tanden eller med en porcelænskroner. Denne behandling foregår hos egen tandlæge eller hos skoletandlægen.

Løsning eller brud på roden af blivende tænder.

I disse tilfælde er der sket en beskadigelse af tandens rodhinde og ofte også af tandens nerve.

Ved større løsninger vil man anbringe en skinne for at beskytte den løsnede tand i helingsperioden. En sådan skinne vil blive fjernet efter 1-8 uger afhængig af skadens omfang. Det bør undgås at bide direkte af med de beskadigede tænder, men i øvrigt kan der indtages normal kost. Hvis skinnen løsnes, bør den limes på plads igen hos egen tandlæge eller skoletandlæge.

I nogle tilfælde medfører løsning af tænder, at nerven dør i tanden. I disse tilfælde er det nødvendigt at fjerne nerven og i stedet anbringe en rodfyldning i tanden. I enkelte tilfælde kan dette medføre en misfarvning af tanden.

Ved senere at anbringe en porcelænskrone på tanden kan dette afhjælpes.

Brud på kæbebenet.

Se afdelingens vejledning ”Vejledning for patienter med kæbebrud”.

Skånekost.

I nogle tilfælde, hvor tænderne er løsnede efter et ulykkestilfælde, vil man undlade at påsætte skinne og i stedet tilråde skånekost for at belaste tænderne mindst muligt i helingsperioden. Ved skånekost forstås blød kost uden hårde fødeelementer, men ikke nødvendigvis flydende kost.

Mundhygiejne.

Ved isolerede tandskader uden sår i tandkød og/eller mundslimhinde foretages tandbørstning på normal vis så hurtigt som muligt efter ulykkestilfældet. En omhyggelig renholdelse af tænder og tandkød er en forudsætning for en hurtig heling. Kontroller efter tandbørstningen, at skinner og tænder er helt rene.

Er der ud over tandskaderne også sår i tandkød og /eller mundslimhinde, skal munden efter hver tandbørstning skylles 1 minut med 1 spiseskefuld Klorhexidin mundskyllevæske 0,1% (Hibitane el. lign.) for yderligere at mindske risikoen for infektion. Skylning udover den første uge er sjældent nødvendigt. Skylning med Klorhexidin foretages først en time efter tandbørstning, da virkningen ellers ophæves.

Politiattest.

Hvis ulykkestilfældet formodes at medføre en senere retssag (overfald, trafikulykke) er det vigtigt, at der så hurtigt som muligt efter ulykken udarbejdes en rapport af politiet om ulykkens årsag. I disse tilfælde skal der også foreligge en såkaldt politiattest, der udstedes af afdelingen.

Denne attest, der omhandler årsag og følger efter ulykkestilfældet, indgår som retsligt dokument i en senere retssag.

Forsikring.

Ved alle former for tand- eller kæbeskader bør det undersøges, om forsikringspoliceen dækker en sådan ulykke.

Er dette tilfældet, bør du fremsende en skadesanmeldelse til afdelingen, således at skadens omfang kan blive registreret.

Kontrolundersøgelser.

Fortsat kontrol og behandling foregår hos egen tandlæge eller skoletandlæge.

Er der særlige instruktioner, vil det fremgå af den udleverede skadeseddel.

Revideret maj 2006.